

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HUYỀN

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG
TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HUYỀN

**TÍCH HỢP GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG
TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12**

Ngành: LL & PP dạy học bộ môn Địa lí

Mã số: 8.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Phương Liên

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các tài liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng và không sao chép dưới bất kì hình thức nào. Kết quả trong luận văn được thu thập trong quá trình nghiên cứu là trung thực, chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Tác giả

Nguyễn Thị Huyền

**Xác nhận của
khoa chuyên môn**

**Xác nhận của
người hướng dẫn khoa học**

PGS.TS. Nguyễn Phương Liên

LỜI CẢM ƠN

Sau thời gian học tập và rèn luyện tại Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên bằng sự biết ơn và kính trọng, em xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Ban Giám hiệu, các phòng, khoa thuộc Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên và các Giáo sư, P. Giáo sư, Tiến sĩ đã nhiệt tình hướng dẫn, giảng dạy, tạo mọi điều kiện thuận lợi giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thiện đề tài nghiên cứu khoa học này.

Đặc biệt, em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Nguyễn Phương Liên - người đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tận tình, giúp đỡ em trong quá trình thực hiện đề tài.

Xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo và học sinh trường THPT Hàn Thuyên, THPT Quế Võ số 1, THPT Quế Võ số 2, Trung Tâm GDNN - GDTX tỉnh Bắc Ninh đã tạo điều kiện giúp đỡ và phối hợp thực hiện trong quá trình nghiên cứu và tiến hành thực nghiệm sư phạm, điều tra thực tế tại trường để đạt kết quả khách quan nhất.

Tuy nhiên điều kiện về năng lực bản thân còn hạn chế, đề tài nghiên cứu khoa học chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót. Kính mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các thầy cô giáo, bạn bè và đồng nghiệp để đề tài nghiên cứu của em được hoàn thiện hơn.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Thị Huyền

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình, biểu đồ	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu của đề tài	2
3. Mục tiêu nghiên cứu	7
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	7
5. Đối tượng nghiên cứu	8
6. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	8
7. Đóng góp của luận văn	10
8. Cấu trúc của luận văn	11
NỘI DUNG	12
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA TÍCH HỢP GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12.....	12
1.1. Một số vấn đề về phương pháp dạy học.....	12
1.1.1. Khái niệm phương pháp dạy học.....	12
1.1.2. Tích hợp và dạy học tích hợp	13
1.2. Một số vấn đề về giáo dục môi trường.....	14
1.2.1. Khái niệm môi trường	14
1.2.2. Ô nhiễm môi trường	16
1.2.3. Nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường.....	16
1.2.4. Nội dung giáo dục môi trường.....	18

1.3. Tích hợp giáo dục môi trường	19
1.3.1. Khái niệm giáo dục môi trường.....	19
1.3.2. Khái niệm về tích hợp giáo dục môi trường.....	20
1.3.3. Mục tiêu tích hợp giáo dục môi trường	21
1.4. Đặc điểm chương trình sách giáo khoa Địa lí 12 trung học phổ thông.....	23
1.4.1. Về chương trình Địa lí 12.....	23
1.4.2. Về sách giáo khoa Địa lí 12.....	25
1.5. Đặc điểm tâm lí và nhận thức của học sinh lớp 12, trung học phổ thông ...	27
1.6. Thực trạng việc tích hợp giáo dục môi trường trong dạy học Địa Lí 12 ở trường trung học phổ thông.....	28
Tiểu kết chương 1	32
Chương 2. TÍCH HỢP NỘI DUNG GIÁO DỤC MÔI TRƯỜNG TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12.....	33
2.1. Tích hợp giáo dục môi trường trong dạy học Địa Lí lớp 12 ở trường trung học phổ thông	33
2.1.1. Các nguyên tắc thực hiện giáo dục môi trường ở trường phổ thông.....	33
2.1.2. Các nguyên tắc tích hợp nội dung giáo dục môi trường trong chương trình Địa lí.....	34
2.1.3. Khả năng tích hợp giáo dục môi trường của chương trình Địa lí 12 trung học phổ thông	34
2.1.4. Các nội dung có thể tích hợp giáo dục môi trường trong dạy học Địa lí 12....	36
2.2. Mức độ tích hợp giáo dục môi trường qua môn Địa lí.....	43
2.3. Phương pháp tích hợp giáo dục môi trường qua môn Địa lí 12.....	44
2.3.1. Phương pháp đàm thoại gợi mở	45
2.3.2. Phương pháp nêu và giải quyết vấn đề.....	47
2.3.3. Phương pháp tranh luận.....	49
2.3.4. Phương pháp dạy học hợp tác theo nhóm	50
2.3.5. Phương pháp kể chuyện.....	52

2.3.6. Phương pháp sử dụng tranh ảnh, video, phim.....	53
2.3.7. Phương pháp lập dự án.....	56
2.3.8. Một số phương pháp khác.....	59
2.4. Hình thức tổ chức tích hợp giáo dục môi trường trong dạy học Địa lí 12..	61
2.4.1. Hình thức dạy học nội khóa.....	62
2.4.2. Hình thức giáo dục môi trường qua hoạt động ngoại khóa.....	63
Tiểu kết chương 2.....	67
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	68
3.1. Mục đích yêu cầu của thực nghiệm sư phạm.....	68
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm.....	68
3.3. Tổ chức thực nghiệm sư phạm.....	69
3.3.1. Đối tượng thực nghiệm.....	69
3.3.2. Thời gian thực nghiệm.....	69
3.3.3. Phương pháp thực nghiệm.....	69
3.4. Nội dung thực nghiệm.....	69
3.4.1. Bài học có nội dung tích hợp toàn phần.....	70
3.4.2. Bài học có nội dung tích hợp toàn phần (Phụ lục 3).....	77
3.4.3. Bài học có nội dung tích hợp liên hệ (Phụ lục 4).....	77
3.5. Kết quả thực nghiệm.....	77
3.5.1. Đối với học sinh.....	77
3.5.2. Đối với giáo viên.....	80
Tiểu kết chương 3.....	82
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	83
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	86
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1	ĐC	Đối chứng
2	GDMT	Giáo dục môi trường
3	GV	Giáo viên
4	HS	Học sinh
5	SGK	Sách giáo khoa
6	THPT	Trung học phổ thông
7	TN	Thực nghiệm
8	TT GDNN - GDTX	Trung Tâm Giáo Dục Nghề Nghiệp - Giáo Dục Thường Xuyên

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Chương trình sách giáo khoa Địa lí 12.....	25
Bảng 2.1. Các nội dung có thể tích hợp GDMT trong dạy học Địa lí 12.....	36
Bảng 3.1. Đối tượng thực nghiệm	69
Bảng 3.2a. Kết quả thực nghiệm (giá trị tuyệt đối)	78
Bảng 3.2b. Kết quả thực nghiệm (sau khi xử lí, đơn vị %)	78

DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ

Hình 2.1. Giao thông tắc nghẽn ở thành phố Hà Nội	54
Hình 2.2. Giao thông tắc nghẽn ở thành phố Hồ Chí Minh.....	54
Hình 2.3. Khu nhà ổ chuột trong lòng Sài Gòn	55
Hình 2.4. Rác thải vớt bờ bãi	55
Hình 3.1. Biểu đồ điểm trung bình giữa lớp thực nghiệm và lớp đối chứng.....	79